

Ministru prezidenta Aigara Kalvīša uzruna 7. ikgadējā Baltijas Attīstības foruma sanāksmē Stokholmā, 2005.gada 17.oktobrī

Dāmas un kungi,

Man ir patīess prieks par iespēju šorīt uzrunāt klātesošos uzņēmējus un dalīties viedokļos ar ievērojamajiem speciālistu grupas pārstāvjiem.

Pēc ES paplašināšanās apstākļi tirdzniecībai un investīcijām reģionā ir izlīdzinājušies – mums visiem Baltijas jūras reģions ir kļuvis par iekšējo tirgu.

Bet mums ir jāvaicā sev, vai ar izaugsmi ap Baltijas jūru mēs varam nodrošināt reģiona ilgtermiņa attīstību.

Atbilde ir ļoti vienkārša – nē, nevaram.

Ir skaidrs, ka ilgtermiņa izaugsmi var nodrošināt tikai Baltijas jūras reģiona konkurētspēja ne vien ES mērogā, bet arī ārpus tās robežām.

Tādējādi šībrīža problēma ir jautājums, kā palielināt mūsu reģiona konkurētspēju globālajā pasaulē?

Manā skatījumā, ES līmenī mēs esam pārāk aizrāvušies ar iekšējā tirgus regulēšanu, radot arvien jaunus un jaunus nosacījums, nevis domājot par ES konkurētspēju globālā mērogā.

Iekšējā tirgus attīstība zināmā mērā notiek izolācijā no apkārtējās pasaules. Ir pienācis laiks mainīt šo situāciju

Iekšējā tirgus protekcionisms nav risinājums.

Ievērojamu daļu no mūsu valstu ekonomiskajām aktivitātēm ģenerē mazie un vidējie uzņēmumi, kuriem ES noteikumi var būt drīzāk apgrūtinājums, nevis stimulējošs faktors.

ES likumdošanas process ir izdevīgāks lielām kompānijām, nevis maziem un vidējiem uzņēmumiem.

Reģiona valstīm vajadzētu noformulēt labus ierosinājumus un pārbaudīt tos vietējā mērogā, lai palielinātu mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspēju globālajā pasaulē.

Tajā pat laikā Baltijas jūras reģions ir sadrumstalots – pagaidām tikai viena reģiona valsts ir iekļāvusies eirozonā, mums ir radikāli atšķirīgas pieejas nodokļu politikai, un mums ir dažādas tradīcijas sociālā nodrošinājuma jomā.

Ko tas nozīmē?

Kopīgas pieejas trūkums reģionā dažkārt traucē mūsu interesēm.

Mums nav kopīga skatījuma un pieejas ekonomiskās izaugsmes jautājumos, un tādējādi arī Briselē mēs, visticamāk, aizstāvam dažādas pozīcijas.

Tomēr jāatzīst, ka atšķirības starp mūsu pieejām ne vienmēr ir uzskatāmas par kaut ko sliktu. Baltijas valstīm tās rada iespējas ātrākai izaugsmei.

Baltijas Attīstības forums ir ideāla vieta, kur uzdot jautājumu: “Kad mums vajadzētu rīkoties reģionāli?”, “Kurās jomās mūsu pieejas vajadzētu sinhronizēt vairāk nekā līdz šim?” un “Kādas ir neizmantotās sadarbības iespējas?”

Minēšu dažas jomas, kurās mēs ilgtermiņā iegūtu no regulārākām sarunām un darbību koordinācijas.

Finanses

Nav noslēpums, ka Skandināvijas bankas dominē mūsu reģionā. Bet tajā pašā laikā es domāju, ka plašāka finanšu iestāžu klātbūtne mūsu reģionā (un it īpaši Baltijas valstīs) palielinātu iekšējo un ārējo konkurenci. Ziemeļvalstu un Skandināvijas bankas ne vienmēr atbalsta noteiktus projektus Baltijas valstīs, jo tas palielinātu konkurenci.

Labākās prakses piemēri

Kā norādīts Pasaules ekonomikas foruma pārskatā, mūsu reģionā atrodas piecas no pasaules viskonkurētspējīgākajām ekonomikām. Līdz ar to citu valstu uzdevums ir vislabāko Baltijas jūras reģiona valstu prakses piemēru pārņemšana, lai uzlabotu pašu ekonomiskos rezultātus.

Kopības spēks

Vienatnē mēs dažkārt esam pārāk mazi, lai pilnvērtīgi izmantotu konkurētspējīgās priekšrocības pasaules tirgū pakalpojumu vai ražošanas jomā. Esmu pārliecināts, ka mūsu reģionā ir nepieciešami lielāki ASV, Japānas, Apvienotās Karalistes, Šveices, Kanādas un arī Ķīnas ieguldījumi. Investīciju piesaistē mēs varētu gūt lielākus panākumus, vienojoties par saskaņotāku un vienotāku darbību.

Attīstība transporta jomā

Nemot vērā saistību starp ieguldījumiem un pieaugošo tirdzniecības apjomu šajā reģionā, transports ir viens no sektoriem, kura konkurētspējai jāklūst ievērojami augstākai nekā tā ir šodien.

Pirmkārt, nepieciešams veidot aktīvu konkurenci starp prāmju līnijām – tirgum jābūt ļoti liberālam, un ir nepieciešams maksimāli samazināt riskus, ko rada slēptu tirgus instrumentu un metožu izmantošana, kas izkropļo konkurenci šajā nozarē.

Enerģētika

Visas mūsu reģiona valstis, līdzīgi kā visa pasaule, cīnās ar augošajām energoresursu cenām. Nav šaubu, ka tiek zaudēta peļņas iespēja un rodas konkurētspējas kritums. Tāpēc mēs visi esam ieinteresēti reģionā attīstīt spēcīgu bāzi jaunu enerģijas resursu izpētei. Reģionālā līmenī nepieciešams apsvērt iespējas paaugstināt energotīklu efektivitāti, jo mēs paši esam no tiem atkarīgi.

Izglītība

Katrai konkurētspējīgai ekonomikai ir nepieciešams konkurētspējīgs darbaspēks, profesionāli sagatavoti inženieri, tehniskie darbinieki un vadītāji. Gan visa Eiropa, gan mūsu reģions saskaras ar problēmām, kas saistītas ar augstskolu darba vispārējo līmeni. Tomēr dažas Eiropas universitātes (diemžēl neviena no tām neatrodas mūsu reģionā) atrodas pasaules vadošo augstskolu galvgalī. Kopīgs šīs problēmas risinājums ir mūsu pašu interesēs.

Izpēte un izstrāde

Līdzīga situācija ir arī izpētes un izstrādes jomā. Tai būtu jāķļūst par vienu no prioritātēm, lai veidotos produktīva sasaiste starp universitātēm, pētniecības laboratorijām un rūpniecību. Ļoti labs piemērs ir ASV piemērs.

Jaunie kaimiņi

Tās ir citas, taču ne mazāk svarīgas valstis. Pēc paplašināšanās ES ieguva jaunas kaimiņvalstis, taču tai nebija kopīga redzējuma, kā jaunos kaimiņus iesaistīt Baltijas jūras reģiona ekonomiskajos procesos. Mums jāstrādā pie redzējuma par plašāku Baltijas jūras reģionu.